

IZBOR**VIJESTI** **NAJNOVI****KRONIK** **MOJE****POLITIK** **C/B | BOJA****DRUŠTVO** **Ž | ŽK |****KULTURA** **ŽK/Ž****KOLUMN** _____**VEZANI ČLANCI***Baka bi rađe Vajzer**Књиге за ћаке**Центар успешности**PERICA MATIJEVIĆ: Izborimo se za naša prava**Vojnić, Krnjak i SNV restoran petrinjske bolnice pretvorili u Plućni odjel**Шампион из Крњака**NEVENA ŽIVKOVIĆ: Njegujemo identitet***DRUŠTVO | 27/07/2021 |****PIŠE Tamara Opačić |**

Područje bez signala

Unatoč brojnim infrastrukturnim nedostacima kao što su vodovodna mreža i mobilni signal, u općini Krnjak bilježe se pozitivni pomaci.

*Na Baniji počelo spajanje
kontejnera na vodovod*

Петрова на Кордуну

*ДЕЈАН МИХАЈЛОВИЋ: Сто
година небриге*

**Dvadesetoro djece, koliko će ih
najesen krenuti u vrtić, i trinaestoro
prvašića, koji će nastavu pohađati u
lokalnoj osmoljetki, najbolji su
dokaz da su poduzete mjere imale
smisla**

Područje bez signala – centar Krnjaka (FOTO Robert Anić/PIXSELL)

Za razliku od njegovih vršnjaka u Zagrebu koji
će uskoro surfati najbržom 5G mrežom,
PERICA MATIJEVIĆ, novoizabrani načelnik
Općine Krnjak, većinu poslovne komunikacije
obavlja fiksnim telefonom. Drugog izbora nema jer

zbog slabe pokrivenosti signalom tog područja, udaljenog svega 20 kilometara od Karlovca i još pedesetak od glavnoga grada, često ne može odgovoriti na pozive, a kamoli se spojiti na ionako presporu internetsku vezu. Signal je najlošiji u samom centru Krnjaka, gdje se u zgradi Općine, smještenoj uz staru karlovačku cestu, nalazi i Matijevićev ured. Zbog toga teorije zavjere o štetnosti 5G mreže po ljudsko zdravlje ovdje nemaju baš nikakve šanse, konstatiramo.

- Ma kakvi. Jutros sam se od osam pokušavao spojiti na internet, a uz sva moguća pojačala uspio sam tek oko 11. Dolazi na valove - govori nam 35-godišnji načelnik.

- Ali naviknuli smo se na takve uvjete, pa se nekako prilagođavamo. Kada ima interneta odgovaramo na mailove i plaćamo račune, a kada nema, obavljamo neke druge poslove - dodaje on, nabrajajući ostale infrastrukturne nedostatke općine koja obuhvaća 30 naselja.

Za lošijeg vremena im zbog dotrajale niskonaponske mreže često nestaje struje. Umjesto na javnu, dio kućanstva je priključen na seosku vodovodnu mrežu. Neobnovljene ceste i oskudni vozni red lokalnog autobusa im otežavaju kretanje, a pod egidom ekonomske neisplativosti, lokalnom poštanskom uredu je radno vrijeme skraćeno napola.

Područjem, kojim zbog dionice državne ceste dnevno prolazi i do 12.000 vozila, po smjeni patrolira jedan policajac, zadužen i za susjedni Vojnić.

Sve to Krnjak čini jednom od najnerazvijenijih općina u Hrvatskoj i oglednim primjerom destruktivne državne politike, koja se umjesto na ravnomjernom, održivom razvoju, posljednjih desetljeća temelji na privatizaciji javnih dobara i sustavnom zanemarivanju ruralnih krajeva.

Posljedice takvih odluka prelamaju se preko leđa preostalih stanovnika krnjačkog kraja, mahom starijih srpskih povratnika i njihovih sumještana hrvatske nacionalnosti koji su na to, ekonomski i demografski opustošeno područje doseljeni nakon "Oluje".

No zahvaljujući mladima, okupljenima oko lokalne samouprave, koji su se posljednjih godina angažirali u pisanju projekata i povlačenju sredstava iz različitih fondova, u Krnjaku bilježe određene pomake. Na jesen tako počinje izgradnja vodovodne mreže za južni dio općine, čime će na javni vodovod biti spojeni stanovnici sela Čatrnje, Ponorca i Dvorišta, koji većinom žive od uzgoja stoke. U planu je izgradnja klaonice, mljekare i tržnice, što će omogućiti zapošljavanje dijela lokalaca i bolji plasman proizvoda ovdašnjih OPG-ova. Njihovi artikli nudit će se i na prodajnim mjestima, koja će

Čim padne razina bazenu, a to se često događa jer stare cijevi pucaju, moramo kupovati vodu za kuću i koristiti se onom tehničkom, kišnicom. Za sve dodatne rade, kao što je betoniranje, vodu

biti otvorena u sklopu velikog parkirališta u centru Krnjaka, gdje se trenutno izvode radovi. U izgradnji su i novo dječje igralište te vrtić, čime bi se onaj otvoren lani u prostorima osnovne škole preselio u novi, prikladniji objekt. Dvadesetoro djece, koliko će ih najesen krenuti u vrtić, i trinaestoro prvašića koji će nastavu pohađati u lokalnoj osmoljetki OŠ Katarina Zrinski, najbolji su dokaz da poduzete mjere imaju smisla, kaže Perica Matijević.

- Na različite načine se trudimo osigurati uvjete kojima bi mlade zadržali u ovom kraju i istovremeno našim starijima omogućili da se osjećaju što sigurnije - govori Matijević, po zanimanju veterinarski tehničar, koji je do stupanja na načelničku funkciju radio u struci.

Od povratka njegove obitelji iz izbjeglištva u Srbiji 2000., neprestano živi u Krnjaku. Iako se školovao i radio u Karlovcu, nije pomicao na odlazak iz rodnog mjesta. Danas tu sa suprugom podiže troje djece.

**dovozimo cisterna
– kaže Branislav
Musulin iz Čatrnje**

Mjere zaustavljaju iseljavanje – Perica Matijević

- Unatoč svim problemima, ovdje se osjećam ispunjeno i sretno. Svoj sam na svome. Razumijem mlade koji odlaze, ali nema tog novca koji može nadomjestiti unutarnji mir i zadovoljstvo - veli on i dodaje da su iseljavanje donekle zaustavili poticaji, zahvaljujući kojima su neki otvorili OPG-ove, a drugi pak proširili kapacitete postojećih gospodarstava.

Za razliku od poljoprivrede i stočarstva, koji su u krnjačkom kraju bili zastupljeni i prije rata, agroturizam je tek u povoјima. Jedan od pionira na tom području je 38-godišnji BRANISLAV MUSULIN, koji se prije nekoliko godina iz Karlovca preselio u selo Čatrnja. Uz brigu za veliku količinu pašnjaka i

obradive zemlje, Branislav od početka pandemije koronavirusa neumorno radi na preuređenju imanja starog stotinu godinu. U svega 17 mjeseci je dotrajalom objektu, sagrađenom od kamena i hrastovine, dao novi sjaj, i prenamijenio ga, kaže, u prostor za uživanje turista. Ako sve bude teklo po planu, Branislav će od ove jeseni moći primiti po osam gostiju koji će u ponudi imati jacuzzi, saunu, salu za odmor i rekreaciju te domaće proizvode iz obiteljskog vrta.

- Spojio sam ugodno s korisnim: ljubav prema selu, svom imanju i precima koji su mi omogućili da sve ovo napravim. Nisam htio da se staro imanje uruši i tako padne u zaborav - govori Musulin dok nas vodi kroz renovirane objekte.

Projekt je osmislio sam i u najvećoj mjeri ga realizirao vlastitim rukama i financijskim sredstvima. U njega je uložio većinu svog slobodnog vremena. S obzirom na to da je cijelo vrijeme okružen tišinom i prirodom, takav način život, tvrdi Branislav, nema cijenu.

- Ali nešto treba i jesti. Svaki mladi čovjek ovdje može opstatи, samo je potrebno jako puno odricanja i rada. Za početak je najvažnije da vas sunce ne zatekne u krevetu - ističe naš domaćin, kojem najveći problem zadaje dotrajali vodovod.

Pošto je ovaj kraj bogat prirodnim izvorima, većina okolnih kućanstava vodom se opskrbljuje iz seoskog bazena koji je spojen na staru mrežu. No kako se imanje Musulinovih nalazi na vrhu brda, vode imaju samo kada je bazen potpuno pun.

Pionir agroturizma – Branislav Musulin

- Čim padne razina u bazenu, a to se često događa jer stare cijevi pucaju, moramo kupovati vodu za piće i koristiti se onom tehničkom, kišnicom. Za sve dodatne rade, kao što je betoniranje, vodu dovozimo cisternama s rijeke Korane ili drugih izvora. To nam stvara dodatne troškove i probleme u bavljenju poljoprivredom, a uskoro će i za turizam - nabraja Branislav.

Dok u Čatrnji čekaju na realizaciju projekta u vrijednosti oko 25 milijuna kuna, kojim će njihovom selo biti spojeno na magistralni vod, deset kilometara dalje, u Grabovcu Vojnićkom, od prošlog tjedna su priključeni na javnu vodovodnu mrežu. No ta činjenica, objašnjava OLIVER ŽIVKOVIĆ, neće značajnije pogurati povratak stanovništva, kako onog izbjeglog 1995., tako i onih koji su u potrazi za boljim životom posljednjih godina otišli u zapadne zemlje. Četrdesetogodišnji Oliver jedan je od pet mlađih stanovnika ovoga sela.

- Kakav je to osjećaj? - pitamo ga.

- Težak. Stanje je neusporedivo s onim prije rata. Tada je u selu bilo omladine, imali smo dvije trgovine i benzinsku pumpu pa uopće nismo imali potrebe ići u Krnjak ili Vojnić. Danas nemaš s kime ni započeti posao. Prije je svaka kuća imala barem jednu kravu, a sada su u selu ostale tri. Pitanje kada će i one nestati jer ih drže stari, bolesni – govori Oliver.

- Ljudi su odustali jer je država srozala otkupne cijene mlijeka. Tako je uništen stočni fond koji je nekada hranio ovaj kraj - pridružuje nam se Oliverov stariji brat BRANKO, pokazujući šikaru koja se približava njihovoј kući.

- Sve je zaraslo, privatni posjedi se pretvaraju u šumu jer ih nema tko očistiti. Često nam dolazi i divljač - nastavlja Branko Živković uz konstataciju da

je 1999., kada su se vratili iz izbjeglištva, bilo puno lakše nego danas.

Iako su na struju morali čekati gotovo dvije godine, dodaje njihova majka LJUBICA, tada je u Grabovcu Vojnićkom bilo više stanovnika. Od prodaje domaćih proizvoda Gavriloviću i Karlovačkoj industriji mlijeka po zadovoljavajućoj cijeni mogli su pristojno živjeti.

Fale im komšije – Ljubica, Oliver i Branko Živković

- Jeste li pomicali na odlazak? - pitamo Živkoviće.

- Razmišljanja uvijek ima, ali nam prilike to ne dozvoljavaju. Nitko odavde nije odselio iz hira. I oni koji su otišli za Njemačku još uvijek važu situaciju.

*Da ovdje nema općine,
ne bi mogli ni
pomišljati o izgradnji
vodovoda jer projekt
ne bi imao tko
potencirati – ističe
karlovački dožupan,
Krnjačanin Dejan
Mihajlović*

Svi oni teže ovamo, samo da je nekakvog posla i boljih plaća - odgovara Oliver.

Prema procjenama DEJANA MIHAJLOVIĆA, donedavnog načelnika Krnjaka i aktualnog karlovačkog dožupana iz redova SDSS-a, Karlovačka županija će na nadolazećem popisu biti jedna od onih s izraženijim padom broja stanovnika. Za razliku od 2011., kada je Krnjak imao 1.985 stanovnika, vjeruje da ih sad neće biti više od 1.300. Kaže da je to prije svega posljedica starosne strukture stanovništva. Unatoč porastu broja novorođene djece, smrtnost je ipak znatno veća od nataliteta. Mihajlović ističe da bi na daljnju demografsku devastaciju i pad kvalitete života na ovom području utjecalo gašenje općina, mjera koju se zaziva u sklopu dugo najavljivane reforme lokalne i regionalne samouprave.

- Da ovdje nema općine, ne bi mogli ni pomišljati o izgradnji vodovoda jer projekt ne bi imao tko potencirati. Ta izgradnja je po svim postojećim standardima neisplativa zbog premalog broj korisnika po kilometru mreže, ali ako ljudi nemaju vodu, neće ih biti ni toliko. I onda ćemo za posljedicu imati pusti prostor - objašnjava karlovački dožupan.

- U takvom scenariju ne bi bilo ni govora o razvoju ruralnog prostora. Masa mladih se uopće ne bi odlučili na život ovdje da nije općine. Tada ne bi bilo potreba za vrtićem, kasnije za osnovnom školom

i na kraju bi tu ostala grupa umirovljenika koja bi ovaj prostor koristila kao vikend-naselje - govori Mihajlović.

Dodaje da bi se okrugnjivanje općina moglo negativno odraziti i na postojeće povlačenje bespovratnih sredstava iz razvojnih fondova EU-a. Tko god sudjeluje u kreiranju državne politike, ističe naš sugovornik, mora shvatiti da država košta.

- Državu ne možeš imati besplatno niti na njoj zarađivati. U suprotnom možemo ugasiti sve i doći do toga da kažemo "hajdemo ukinuti i premijersku poziciju jer i ona košta". Neke stvari se rade pogrešno. Umjesto na dalnjem rezanju javnih servisa, trebamo raditi na jačanju nacionalnog gospodarstva i kreiranju boljih razvojnih politika. To je jedini recept za nestanak svih problema - zaključuje Dejan Mihajlović.

Ovaj tekst napisan je uz finansijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama

DRUŠTVO
